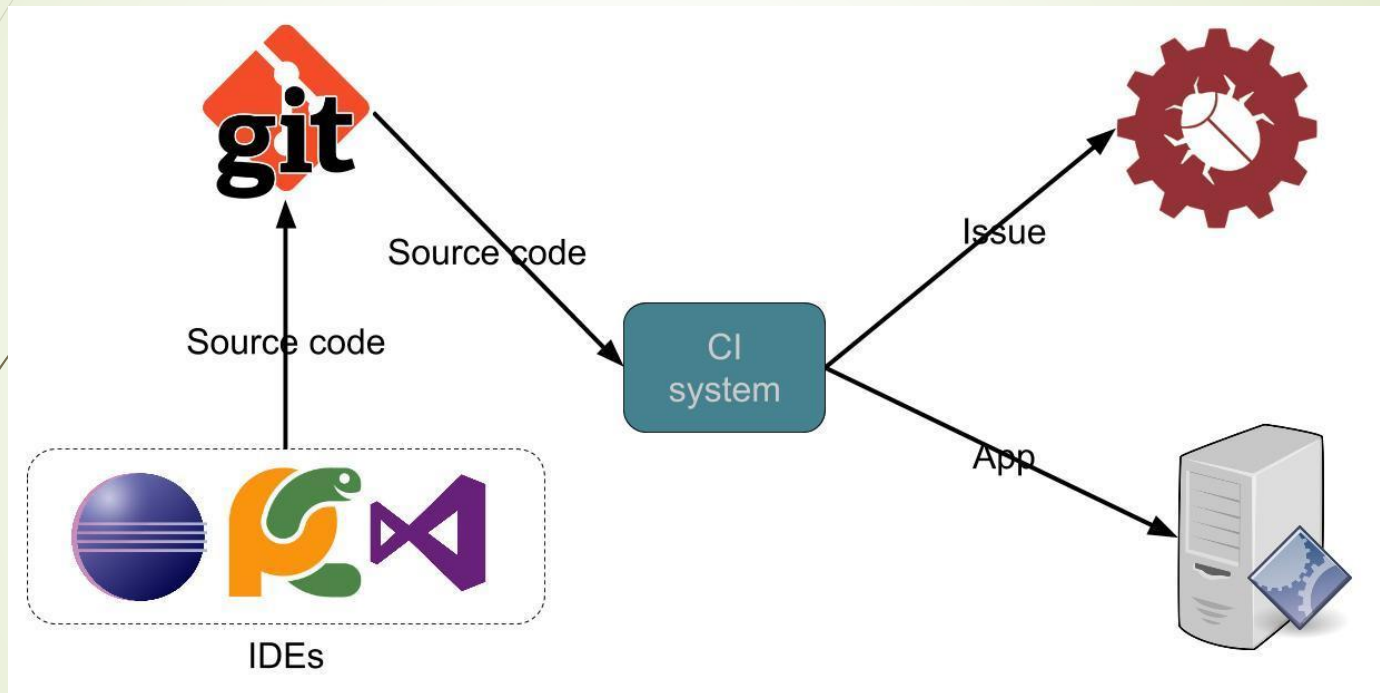

Технологія створення програмних продуктів

Автоматизація розробки

Сбірка проектів

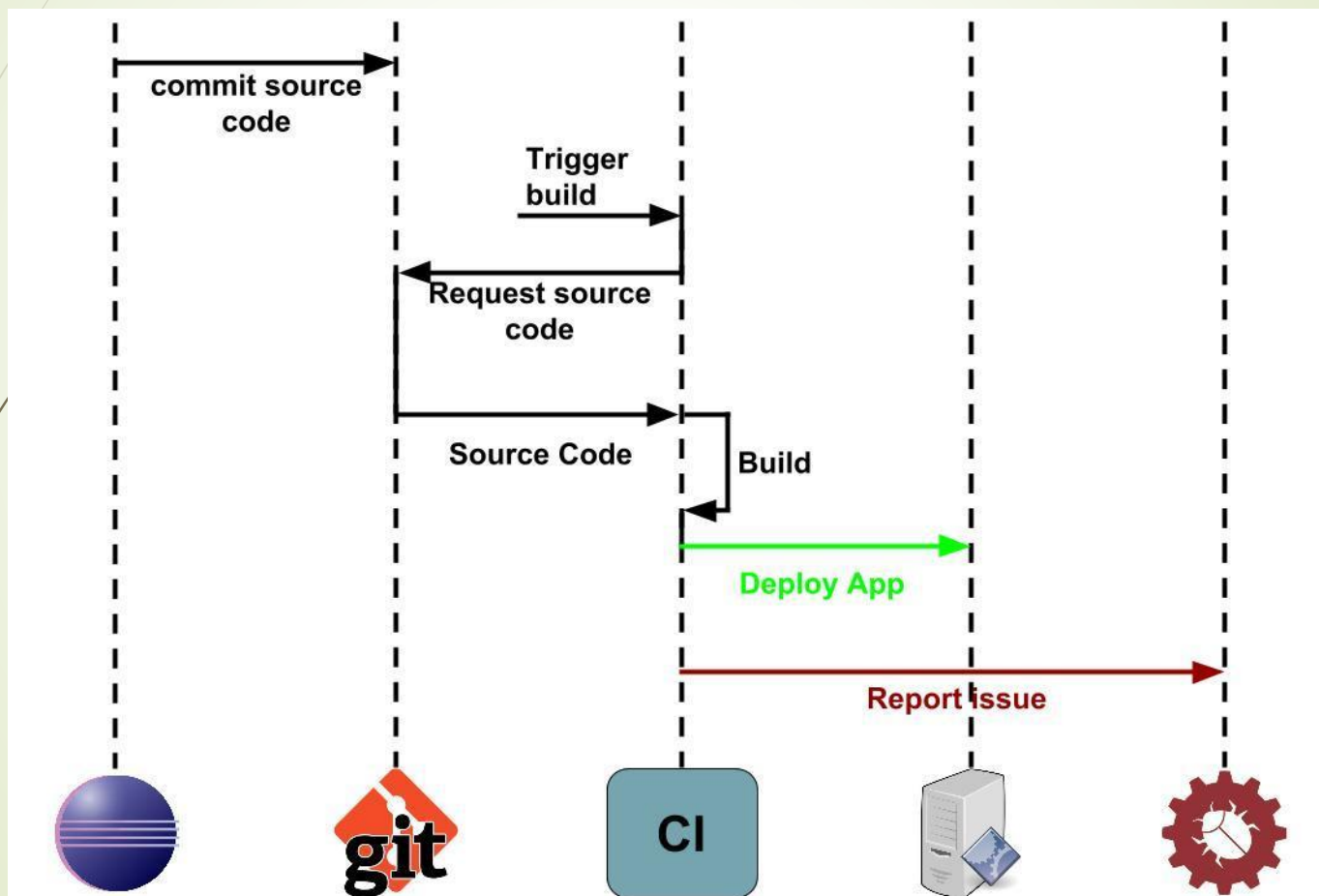

Сбірка проектів

На малюнку ми бачимо наступні сутності:

- **IDE**
Розробник. Пише код і в якийсь момент публікує його в репозиторій вихідних кодів.
- **Репозиторій**
Сховище вихідного коду і різних метаданих про нього. Звідси система безперервної інтеграції завантажує код в процесі складання.
- **Система безперервної інтеграції**
Дозволяє автоматизувати процеси збирання вихідних кодів, публікації зібраних додатків, або інформації про виявлені проблеми.
- **Стенд**
В даному випадку сервер, на який завантажується додаток після успішної збірки.
- **Трекер помилок**
Система контролю і відстеження помилок в роботі або при збірці додатку. Саме сюди система безперервної інтеграції може записати звіт в разі неможливості успішно завершити збірку додатку.

Сбірка проєктів

Інструменти та інструментальні середовища розробки ПЗ

За функціональним призначенням інструментальні середовища можна розбити на чотири групи:

- редактори;
- аналізатори;
- транслятори;
- інструменти підтримки процесів виконання програм.

Інструменти та інструментальні середовища розробки ПЗ

Редактори призначені для підтримки конструювання тих чи інших програмних документів на різних етапах ЖЦ.

Аналізатори призначені для статичної обробки документів чи динамічного аналізу програм.

Транслятори призначені для автоматичного перетворення документів до іншої форми представлення (форматери, компілятори, конвертери) чи синтезу документа з окремих частин тощо.

Інструменти підтримки процесів виконання програм призначені для виконання на комп'ютері опису процесів або їхніх частин, які представлені у вигляді відмінному від машинної мови.

Інструменти та інструментальні середовища розробки ПЗ

Програмні середовища можна класифікувати за:

- Орієнтованістю на певну мову програмування;
- Спеціалізованістю;
- Комплексністю;
- Орієнтованістю на конкретну технологію програмування;
- Орієнтованістю на групову розробку;
- Інтегрованістю.

Комп'ютерні технології розробки ПЗ (CASE-технології)

Computer-Aided Software Engineering (Інженерія Програмування, що Підтримується Комп'ютером) — інженерія всього життєвого циклу програмного продукту, характеризується використанням:

- програмної підтримки графічної розробки вимог та специфікації програмного продукту;
- автоматичної генерації програм на певній мові програмування;
- програмної підтримки прототипування.

Комп'ютерні технології розробки ПЗ (CASE-технології)

Прототипування ПП – це етап розроблення програмного продукту, процес створення прототипу програми – макету (чорнової, пробної версії) програми, як правило, з метою перевірки придатності пропонованих для застосування концепцій, архітектурних та/або інших технологічних рішень, а також для представлення програми замовнику на ранніх етапах процесу розроблення. Прототип дозволяє також одержати зворотній зв'язок від майбутніх користувачів, причому, саме тоді, коли це найбільш необхідно: на початку проекту, коли ще є можливість виправити помилки проектування практично без втрат. Прототипування спрямовано на перевірку концепції та мінімізацію ризиків на етапі розроблення програмного забезпечення.

Комп'ютерні технології розробки ПЗ (CASE-технології)

Цілі прототипування:

- 1) перевірка концепції та моделювання процесів – прототип дозволяє максимально наблизити бачення майбутньої системи до реального функціонування, включаючи емуляцію робочих процесів з використанням тестових даних, а також оцінити зручність використання;
- 2) керування інвестиціями та мінімізація ризиків – верифікація концепції та деталізація вимог, яка досягається в процесі створення та оцінювання прототип

Типи прототипування:

- *швидке прототипування* (rapid або throwaway prototyping) – створюється макет, який на певному етапі буде залишений і не стане частиною готової системи.
- *еволюційне прототипування* (evolutionary prototyping) – має за мету послідовно створювати макети системи, які будуть все ближче й ближче до реального продукту

Комп'ютерні технології розробки ПЗ (CASE-технології)

Переваги застосування прототипування:

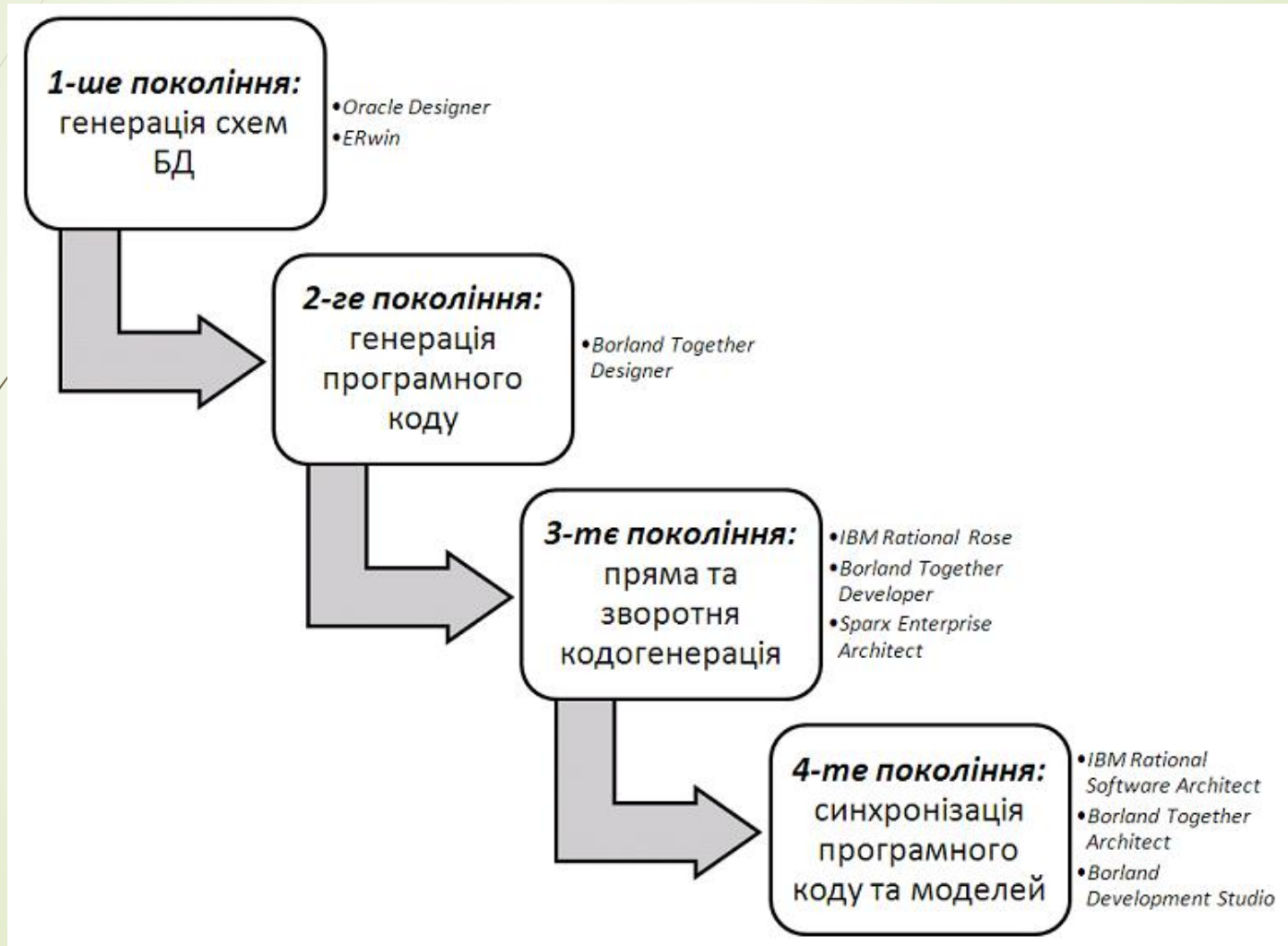
- *зменшення часу, вартості, ризиків*: прототипування покращує якість специфікацій; чим пізніше проводяться зміни у специфікації, тим вони дорожчі, тому уточнення «чого ж замовники хочуть насправді» на ранніх стадіях розроблення знижує загальну вартість;
- *залучення користувача у процес розроблення*: прототипування залучає майбутніх користувачів до процесу розроблення і дозволяє їм бачити те, як саме виглядатиме майбутня програма, що дозволяє позбавитись від можливих розбіжностей в уявленні про програму між розробниками та користувачами.

Комп'ютерні технології розробки ПЗ (CASE-технології)

Недоліки застосування прототипування:

- *недостатній аналіз*: концентрація зусиль на обмеженому прототипі може відволікати розробників від необхідного аналізу вимог на повну систему;
- *змішування прототипу та готової системи* в уявленні користувачів: користувачі можуть подумати, що прототип, який пропонується відкинути і є основою майбутньої системи, тому можуть вимагати від прототипу більш точної поведінки або розчаруватись у можливостях розробників;
- *надмірний час на створення прототипу*: ключова властивість прототипу – короткий час його створення; якщо ж розробники не приймають це до уваги, то вони витрачають час на створення надто складного прототипу та втрачають переваги від застосування прототипування взагалі.

Розвиток CASE-засобів

Класифікація CASE-засобів

Усі сучасні CASE-засоби можуть бути класифіковані в основному за типами і категоріями.

Класифікація *по типах* відображає функціональну орієнтацію CASE-засобів на ті чи інші процеси життєвого циклу.

Класифікація *по категоріях* визначає ступінь інтегрованості по виконуваних функціях і включає окремі локальні засоби, що вирішують невеликі автономні задачі (*tools*), набір частково інтегрованих засобів, що охоплюють більшість етапів життєвого циклу програмного продукту (*toolkit*) і цілком інтегровані засоби, що підтримують весь життєвий цикл програмного продукту і пов'язані спільним репозиторієм.

Класифікація CASE-засобів

Крім цього, CASE-засоби можна класифікувати за наступними ознаками:

- методології та моделі систем і баз даних;
- ступінь інтегрованості із СУБД;
- доступні платформи.

Класифікація по типах

- *засоби аналізу (Upper CASE), призначені для побудови й аналізу моделей предметної галузі (Design/IDEF, BPwin);*
- *засоби аналізу і проектування (Middle CASE), що підтримують найбільш розповсюджені методології проектування і, що використовуються для створення проектних специфікацій (Vantage Team Builder, Silverrun, PRO-IV, CASE.Аналітик);*
- *засоби проектування баз даних, що забезпечують моделювання даних і генерацію схем баз даних (як правило, мовою SQL) для найбільш розповсюджених СУБД. До них відносяться ERwin, S-Designer і DataBase Designer (ORACLE);*
- *засоби розробки додатків. До них відносяться засоби 4GL (Uniface, JAM, PowerBuilder, New Era, SQLWindows, Delphi і ін.) і генератори кодів, що входять до складу Vantage Team Builder, PRO-IV і частково - у Silverrun;*
- *засоби реінжинірінга, що забезпечують аналіз програмних кодів і схем баз даних і формування на їхній основі різних моделей і проектних специфікацій (Засоби аналізу схем БД і формування ERD: Vantage Team Builder, PRO-IV, Silverrun, ERwin і S-Designor; реінжинірінг програм мовою C++: Rational Rose, Object Team).*

Переваги CASE-технологій

- Єдина графічна мова
- Єдина БД проекту
- Інтеграція засобів
- Підтримка колективної розробки й управління проектом
- Макетування
- Генерація документації
- Верифікація проекту
- Автоматична генерація об'єктного коду
- Супровід і реінжинірінг

Переваги CASE-технологій

Інтегрований CASE-засіб (чи комплекс засобів, що підтримують повний ЖЦ ПЗ) містить наступні компоненти:

- репозиторій, що є основою CASE-засобу. Він повинен забезпечувати збереження версій проекту і його окремих компонентів, синхронізацію надходження інформації від різних розробників при груповій розробці, контроль метаданих на повноту і несуперечність;
- графічні засоби аналізу і проектування, що забезпечують створення і редагування ієрархічно зв'язаних діаграм (DFD, ERD тощо), що утворюють моделі ІС;
- засоби розробки додатків, включаючи мови 4GL і генератори кодів;
- засоби конфігураційного управління;
- засоби документування;
- засоби тестування;
- засоби управління проектом;
- засоби реінжинірингу.

ОСНОВНІ ЗМІНИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Традиційна технологія розробки	Розробка за допомогою CASE-технології
Основні зусилля на <i>кодування і тестування</i>	Основні зусилля на <i>аналіз і проектування</i>
"Паперові" специфікації	Швидке ітеративне макетування
Ручне кодування	Автоматична генерація машинного коду
Тестування ПЗ	Автоматичний контроль проекту
Супровід програмного коду	Супровід проекту

Основні зміни життєвого циклу

Аналіз	Проектування	Програмування	Тестування
20%	15%	20%	45%
30%	30%	15%	25%
40%	40%	5%	15%

Структурний аналіз

У структурному аналізі використовуються в основному три групи засобів, що ілюструють функції, виконувані системою і відносини між даними. Кожній групі засобів відповідають певні види моделей (діаграм), найбільш розповсюдженими серед яких є наступні:

- SADT (Structured Analysis and Design Technique) моделі і відповідні функціональні діаграми;
- DFD (Data Flow Diagrams) діаграми потоків даних;
- STD (State Transition Diagrams) діаграми зміни станів;
- ERD (Entity-Relationship Diagrams) діаграми "сутність-зв'язок".

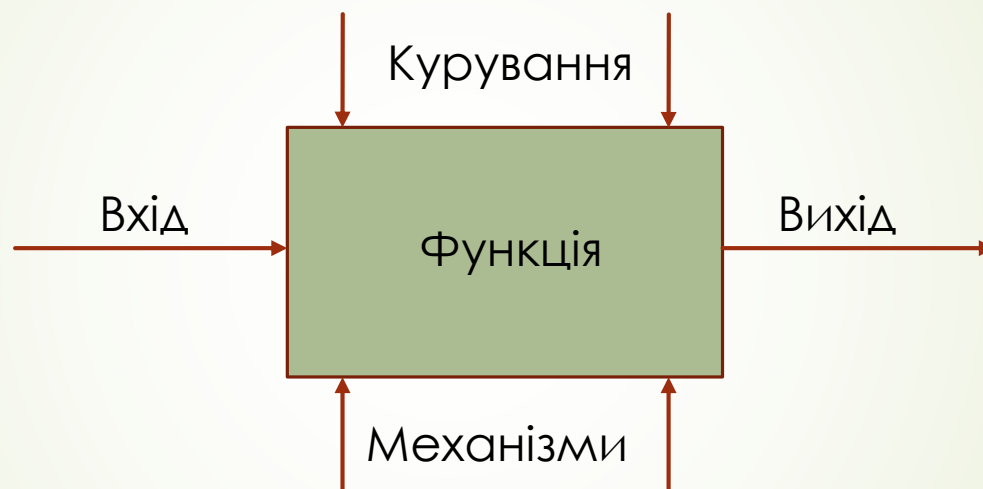
Структурний аналіз

Метод SADT – це сукупність правил та процедур, призначених для побудови функційної моделі об'єкту будь-якої предметної галузі. Функційна модель SADT відображає функційну структуру об'єкту, тобто дії, які він виконує, та зв'язки між цими діями. Моделі SADT традиційно використовуються для моделювання організаційних систем (бізнес-процесів). Слід зазначити, що метод SADT успішно працює лише при описі добре специфікованих та стандартизованих бізнес-процесів у корпораціях, тому прийнятий у США в якості типового. Перевагами застосування моделей SADT є: повнота опису бізнес-процесу, жорсткі вимоги методу (як результат – моделі стандартного вигляду), відповідність підходу до опису процесів стандартам ISO 9000.

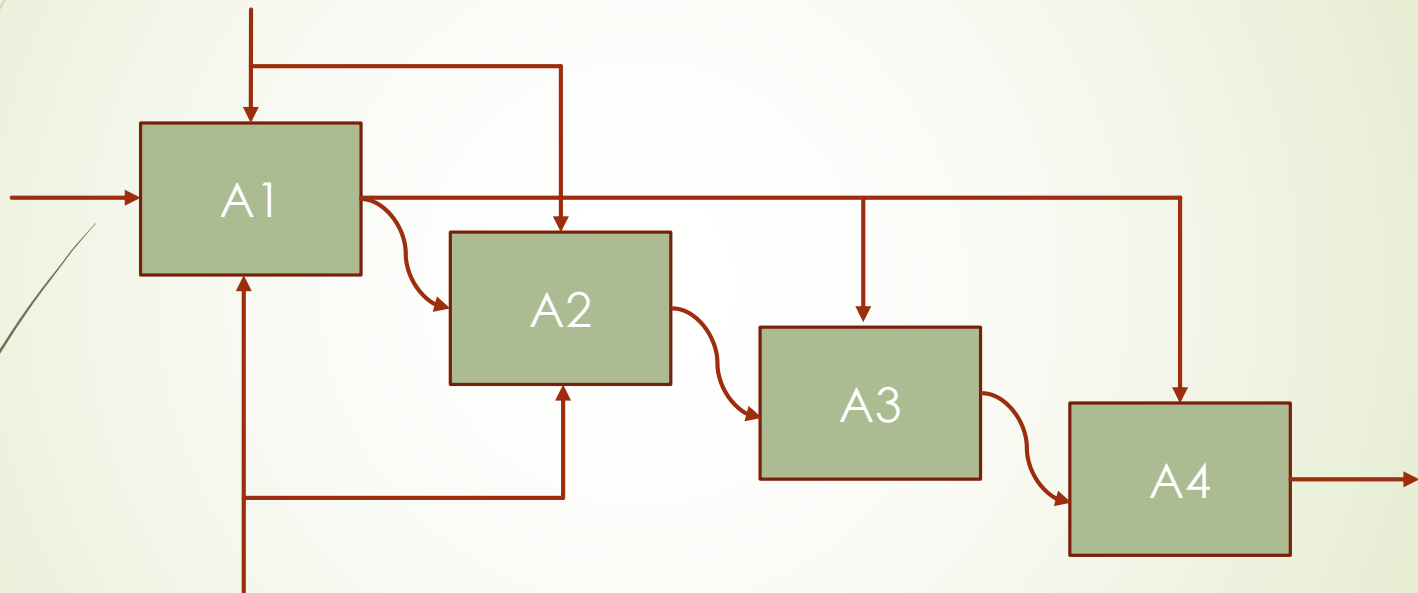
Структурний аналіз

Основа SADT

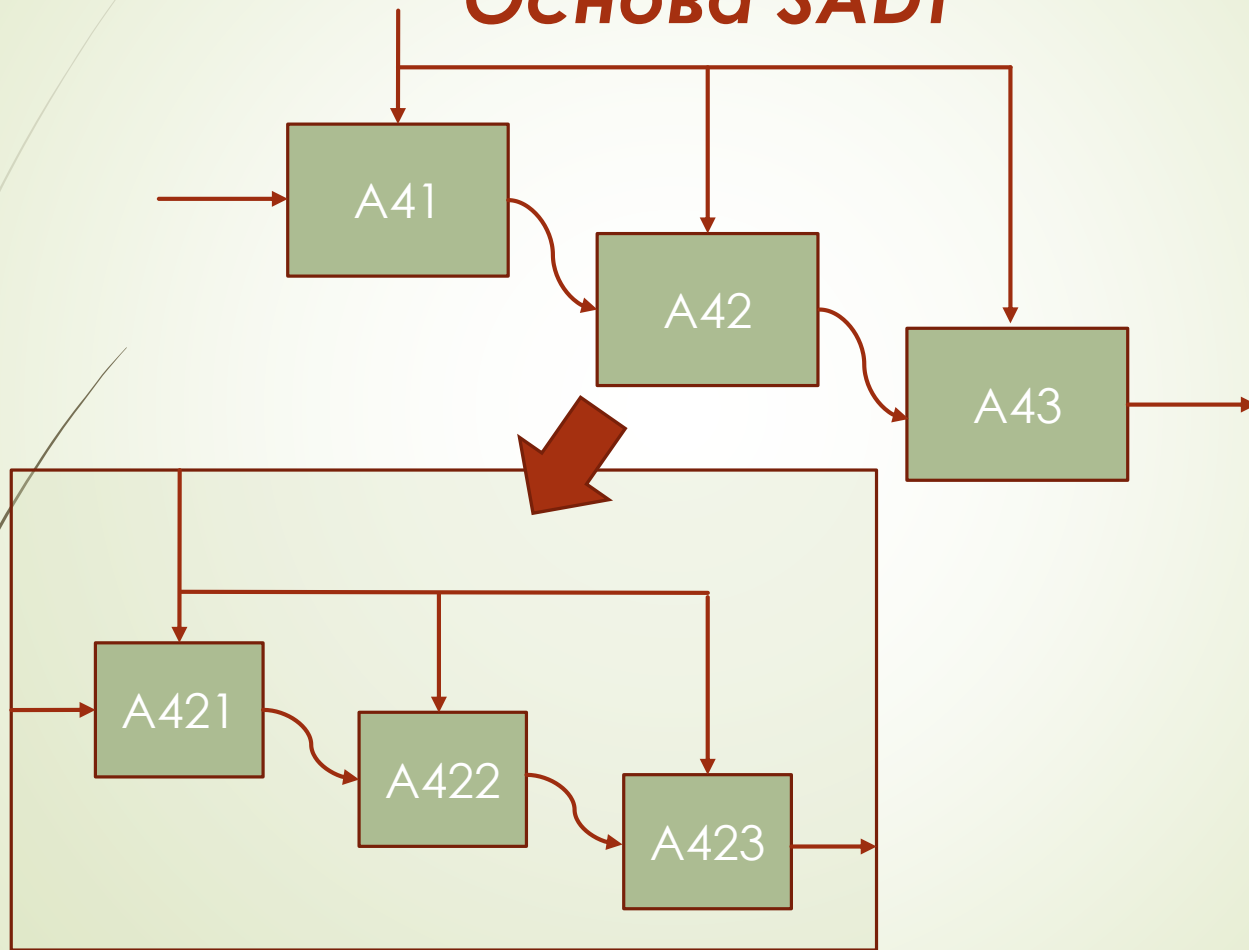
Структурний аналіз

Основа SADT

Структурний аналіз

Основа SADT

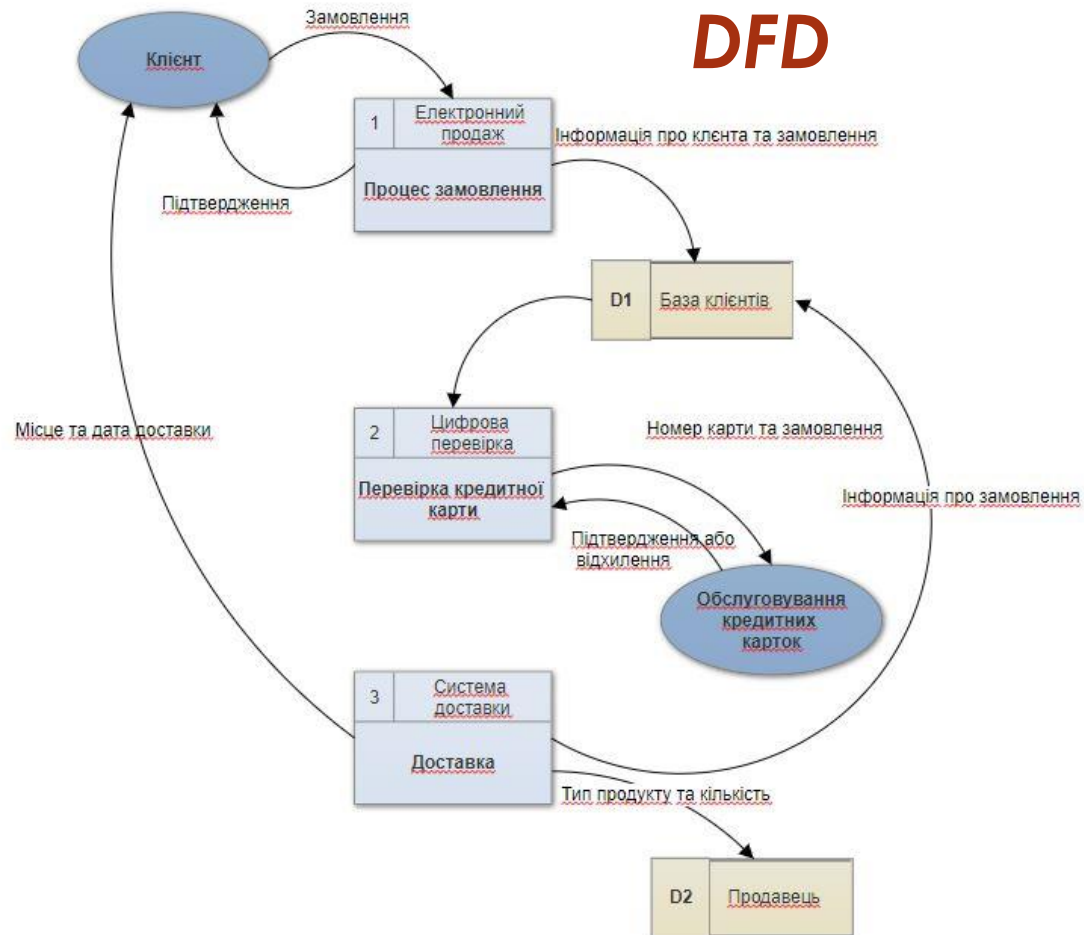
Засоби функціонального моделювання

Для рішення задачі функціонального моделювання на базі структурного аналізу традиційно застосовуються два типи моделей: SADT-діаграми і діаграми потоків даних.

DFD - показують зовнішні джерела і потоки даних, визначають процеси обробки і потоки даних, ідентифікують сховища даних (накопичувачі).

- DFD із самого початку створювалися як засіб проектування програмних систем і мають більш багатий набір елементів, що адекватно відображають їхню специфіку.
- Наявність міні-специфікацій DFD-процесів нижнього рівня дозволяє перебороти логічну незавершеність SADT і побудувати повну функціональну специфікацію системи.
- Існують алгоритми автоматичного перетворення ієрархії DFD у структурні карти, що демонструють міжмодульні зв'язки, а також ієрархію модулів, що в сукупності з мініспецифікаціями є завершеним завданням для програміста.

Засоби функціонального моделювання

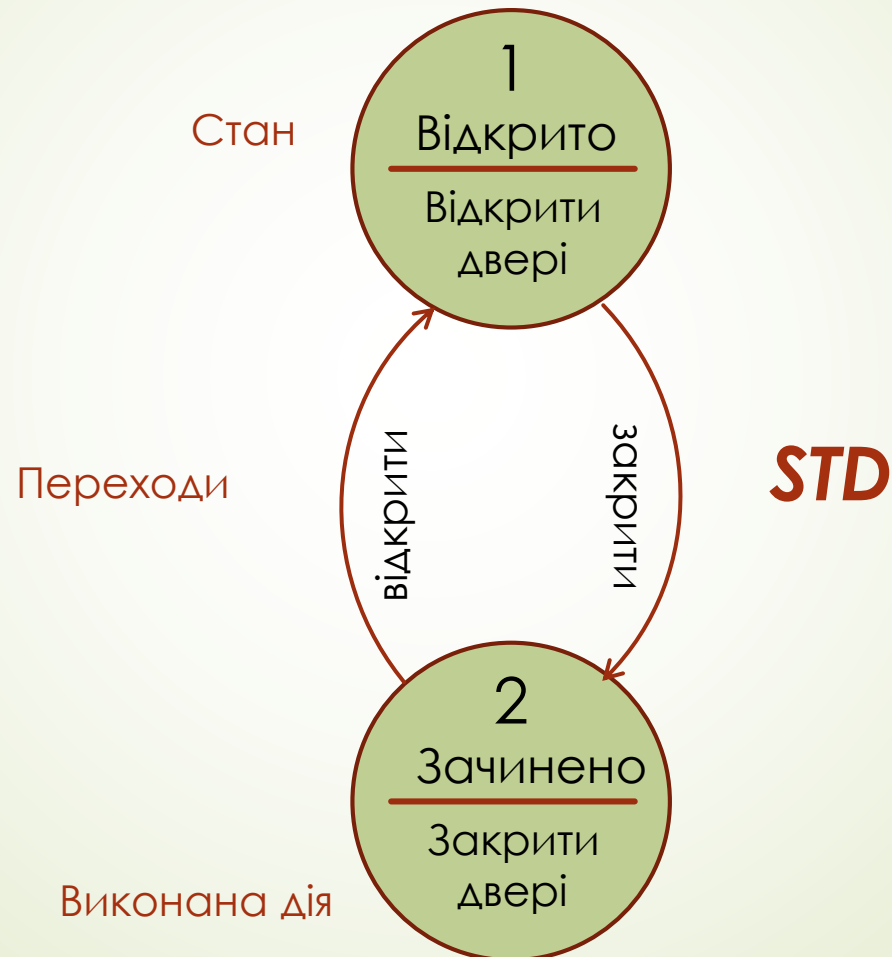

Засоби подійного моделювання

Найчастіше специфікації управління формалізуються за допомогою діаграм переходів та станів (STD – state transition diagrams), що дозволяють задавати стани різних об'єктів системи (наприклад, особовий рахунок може мати стани ВІДКРИТИЙ, ЗАКРИТИЙ, ЗАБЛОКОВАНИЙ тощо), умови переходів з одного стану в інший (як зовнішній стосовно системи, так і внутрішній, що виникає в самій системі), а також чинені при переходах дії.

Засоби подійного моделювання

Засоби інформаційного моделювання

Для цілей інформаційного моделювання на сьогоднішній день не існує альтернативи діаграмам "сутність-зв'язок" (ERD – entity-relationship diagrams).

Вміст накопичувача даних зберігається в Словнику даних і розкривається за допомогою ERD (даної діаграми в основному використовуються при проектуванні БД, зокрема продуктом Logic Works ERWin – засобом для розробки моделей даних). У випадку наявності реального часу DFD доповнюються STD.

Засоби інформаційного моделювання

